

[İLAÇ]

65 MİLYON DOLAR İHRACAT HEDEFİ

TÜRKİYE'NİN YÜZDE 100 YERLİ SERMAYELİ İLAÇ ŞİRKETİ NOBEL İLAÇ, 2018 YILINI 65 MİLYON DOLAR SEVİYESİNDE BİR İHRACATLA KAPATMAYI HEDEFLİYOR. NOBEL İLAÇ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN ŞAHİN, "TÜRKİYE İLAÇ SEKTÖRÜNDE CİDDİ BİR DİŞ TİCARET AÇIĞI VERİRKEN BİZ HAMMADDE VE ÜRÜN İTHALATIMIZIN İKİ KATI KADAR İHRACAT YAPIYORUZ" DİYOR

Dalida Özatay Erus / dalida.ozatay@platinonline.com

NOBEL İLAÇ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN ŞAHİN

Yüzde 100 yerli sermayeli Nobel İlaç, hem yurt içinde hem de yurt dışında daha da rekabetçi olabilmek adına yatırımlarına devam ediyor. Yıl içinde Düzce'deki üretim tesisinde tam otomatik bir depoyu hayata geçiren şirket, yıl sonuna kadar da Çerkezköy'deki Ulkar Kimya'da Ar-Ge merkezini açmayı hedef-

liyor. Diğer yandan Marmara Teknokent'de biyoteknoloji Ar-Ge tesisini kuran Nobel İlaç, 2019 yılı başında da Düzce'deki fabrikada yeni enjektabl tesisi açacak. İlaç alanında Türkiye'nin ilk Ar-Ge merkezini 2002'de açtıklarını belirten Nobel İlaç Genel Müdürü Hakan Şahin, Ar-Ge çalışmaları ve yeni yatırımları hakkında bilgi veriyor.

► **Nobel İlaç'ın gelecekte global ekonomide nasıl bir konuma ulaşması hedefleniyor?**

Moğolistan'dan Adriyatik kıyısına kadar 10 milyon kilometrekarede şirketlerimiz ve temsilciliklerimizle, markalarımızı tanıtıyoruz. Batı Avrupa'da Almanya merkezli ruhsatlandırma yapıp Avrupa'nın en önemli ilaç pazarlarına bitmiş ürün ihracatı yapıyoruz. Ayrıca Orta Doğu, Afrika ve Güney Asya'ya da ihracatımız var. Türkiye ilaç sektöründe ciddi bir dış ticaret açığı verirken biz hammadde ve ürün ithalatumuzun iki katı kadar ihracat yapıyoruz. 2018'i 65 milyon dolar seviyesinde bir ihracatla kapatmayı öngörüyoruz. Kazakistan'daki Nobel AFF ve Özbekistan'daki Nobel Pharmsanoat fabrikalarımızdaki üretimleri de eklediğimizde yurt dışındaki toplam satışımız 135 milyon dolar seviyesine ulaşıyor. 'İnsan sağlığı için dünyanın her köşesinde güvenilir ve erişilebilir ürünler sunma' vizyonumuzla 1 milyar dolar ciroya ulaşma hedefimizde, üçte ikilik payın yurt dışı pazarlardan gelmesini öngörüyoruz. Yani bu rakamı 4 katına çıkarmayı hedefliyoruz.

► **"NADİR HASTALIKLARIN TEDAVİSİNDE KULLANILAN ETKEN MADDELERİ ÜRETİYORUZ"**

► **Ar-Ge çalışmalarında hangi konulara odaklanıyorsunuz?**

2002 yılında Fargem (Farmasötik Araştırma Geliştirme Merkezi) A.Ş. adıyla Türkiye'nin ilaç alanında ilk Ar-Ge merkezini açtık ve 2014'de de T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan onayımızı aldık. Ar-Ge çalışmalarını artırdığımız Ulkar Kimya hammadde sentez tesisimiz için de bu yılın sonunda aynı onayı almayı hedefliyoruz. Türkiye'deki sayılı sentez

Ar-Ge birimlerinden birisine sahip olmamız, özellikle hammaddenin özel kristal yapısını koruyan patentlerin aşılmasında Nobel adına avantaj sağlıyor. Bunun sonucunda son üç yıldır, tip I herediter tirozinemi genetik metabolizma bozukluğu ve IPF (idiyopatik pulmoner fibrozis) akciğer sertleşmesi olarak adlandırılan nadir hastalıkların tedavisinde kullanılan etken maddeleri tesile-
rimizde ürettiğimiz, bitmiş ürün haline getiriyoruz. Ayrıca Ar-Ge merkezimiz üniversitelerle iş birliği halinde, piyasadaki ilaçlardan daha düşük dozda, aynı etki-
de, daha az yan etkiye sahip hibrit ilaç formlarını geliştirmek için çalışmalar yapıyor. TÜBİTAK-MAM ile yürüttüğümüz, baş boyun kanserlerini hedefleyen Türkiye'nin ilk yerli biyobenzer ilacının geliştirilmesi ve üretilmesi projesi olan BIOSIM kapsamında Ar-Ge çalışmalarında sona yaklaşıyoruz. Gebze Marmara Teknokent'te kurduğumuz tesis, dünyada biyoteknoloji alanındaki en güncel teknolojilere sahip. Monoklonal antikor üretim teknolojilerinde yetkinliğimizi artırarak başka şirketlere de hücre geliştirme alanında destek olmayı hedefliyoruz.

► Nobel İlaç'ın Endüstri 4.0 yatırımları neler?

Endüstri 4.0 için 3E adımı verdiğimiz bir sloganımız var; Etkin, Entegre, E-dönüşüm. Düzce'de 18 bin paletlik tam otomatik depoyu 2018 başında devreye aldık. E-Nova (Nobel Operasyonel Verimlilik Atölyesi) ile üretim hatlarımızdan verimlilik ve duruş bilgilerini çekerek çalışanlarımızın vardiyası esnasında performanslarını anlık takip etmelerini sağladık. Nesnelerin interneti (IoT) sayesinde ise enerji kullanımında tasarruf sağlayabilir miyiz diye araştırıyoruz. Faaliyette olduğumuz 20 ülkedeki satış ve pazarlama süreçlerini uçtan uca yönettiğimiz CRM/CLM projemizle IDC Türkiye Akıllı Üretim Teknoloji Ödülleri'nde 2017 'Kurumsal Dönüşüm' kategorisinde birincilik, 'Müşteri Deneyimi' kategorisinde ikincilik ödülünü aldık. 2018 yılında da yüksek depo projemizin EWM uygulaması ile kurumsal dönüşüm ve mobilite alanlarında ikincilik ödülleriyle layık görüldük. Farklı

NOBEL İLAÇ, MALEZYA HÜKÜMETİ TARAFINDAN DESTEKLENEN BİR KAMU AR-GE KURULUŞU OLAN INNO BIO VENTURES İLE YAPTIĞI İŞ BİRLİĞİ NETİCESİNDE, HEM BİYOTEKNOLOJİK ÜRÜN GELİŞTİRMEDE KARŞILIKLI BİLGİ VE DENEYİM PAYLAŞIMI HEM DE GÜNEY ASYA PAZARLARI İÇİN BELİRLENEN PORTFÖYÜ MALEZYA'DAN BAŞLAYARAK ASYA PASİFİK ÜLKELERİNE DAĞITMAYI HEDEFLİYOR

tedarikçilerden birçok değişik Endüstri 4.0 uygulama önerileri de geliyor.

"HER YIL DENETİMDEN GEÇİYORUZ"

► **Yer aldığınız sektörde 'kurumsal itibar' önemli bir madde... Güven ve şeffaflık konusunda neler yapıyorsunuz?**

İlaç şirketleri için kalite güvence sistemleri olmazsa olmazlar arasında. 50'ye yakın ülkeye ihracat yaptığımız için

uzun yıllardır Türkiye yerel otoritesinin haricinde, Almanya başta olmak üzere, Rusya'dan Kenya'ya, Bulgaristan'dan Suudi Arabistan'a birçok ülkenin kalitede iyi üretim uygulamaları (GMP) denetlemelerinden başarıyla geçiyoruz. Küresel oyuncu olmak isteyen ilaç şirketleri, kalite güvence sistemlerinin ötesinde kurumsal itibar ve kurumsal yönetim yetkinliklerine de sahip olmalı. 2018'de Deloitte'un ilk defa bu yıl Türkiye'de başlattığı 'En İyi Yönetilen Şirketler' ödülüne layık görülen tek ilaç şirketi olduk. Kurumsal yatırımcılara tahvil satışıyla ilgili son üç yılda iki defa derecelendirmeye tabi tutulduk. Türkiye'nin içinde bulunduğu zorlu koşullara rağmen, uzun vadeli TR A (ortalamanın üzerinde kredi kalitesi) kısa vadeli TR A2 (güçlü borç ödeme kabiliyeti) derecelerini alma başarısını gösterdik. Dünya Bankası'nın alt kuruluşu olan IFC'nin biyoteknoloji projesi için verdiği 25 milyon dolar tutarındaki kredi, hem finansal ve kurumsal performansımızı hem de ilaç regülasyonlarına ve sürdürülebilirlik standartlarına gösterdiğimiz yüksek uyumu tescilledi.

NOBEL İLAÇ, GELECEK İÇİN HANGİ NOKTALARA YATIRIMA ODAKLANIYOR?

Önceliğimiz, biyoteknolojik ürünlerin Türkiye'de geliştirilmesi ve rekabetçi maliyetlerle üretilmesi. İlk etapta 12 biyoteknolojik molekülü Türkiye'de üreterek ülkemizin bu alandaki yurt dışı bağımlılığını ve dış ticaret açığını azaltmayı hedefliyoruz. Son iki yılda hızlı yükselen döviz kurlarının ilaç fiyatlarına sınırlı yansımaya sebebiyle, ilaç şirketlerinin yatırım güçleri azalmış durumda. Devletimizin ilaç sektöründe yerleşme vizyonu çerçevesinde, katma değeri yüksek diğer teknolojilere giriş için de fizibilite çalışmalarımız devam ediyor. Kazakistan ve Özbekistan'daki üretim tesislerimizin hem kapasitesini hem de ürün yelpazesini artırırken küresel anlamda daha güçlü bir oyuncu olabilmek için Rusya gibi birkaç kritik yurt dışı pazarında üretim tesisi kurma veya satın alma planımız var.